

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 18 Grudnia v. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet petersburskich jest dnia 9 grudnia.

Podług gazety senackiej w Naywyższych Ukazach Jego CESARSKIEJ MOŚCI, do Rządzącego Senatu wydanych:

Dnia 27 września. Ukazem dnia 6 sierpnia 1809 roku ogólnie postanowione prawidła o podnoszeniu do rang cywilnych. W późniejszym czasie dla urzędników, w Ministerium Wojskowem i Morskiem, a potem i dla urzędników ekspedycy rachunkowych Woyskowej i Admiraliczyney, Kontrolli Państwa, z ich Oddziałami, uczynione zostały szczególne wyjątki i podnoszenia ich do klasy 8mej i 5tej urządzone na prawidłach, przepisanych w Ukazie dnia 21 marca 1812 roku wydanym na imie byłego wtędy, Ministra Wojskowego. Teraz na przedstawienie Komitetu Ministrów, ROZKAZUJEMY: wyjątki, w pomienionych wydziałach dozwolone, rozciągnąć na urzędników i wszystkich innych administracy, zostających w wydziałach rachunkowych.

Dnia 2 października. Zostający w wydziale morskim sztabs-lekarz, assessor kolegialny *Szeilin*, przy zupełnem uwolnieniu na własną prośbę ze służby, w nagrodę chwalebnego jey sprawowania, naylaskawiey mianowany radcą dworu.

Tężyte daty. Zostający przy Ministerium wojskowym radca tytularny *Dragomanow* i kommissyonier 9tej klasy *fon Dezin*, którzy wysłużyli lata prawem przepisane, podniesieni zostali do rang następujących, na ośnwie Ukazu z dnia 21 marca 1812 r.

Dnia 19 października. Inspektor odeskiej kwarantanny, rzeczywisty radca stanu, *Persiani*, przy uwolnieniu dla słabości zdrowia od obowiązków terażniejszych, otrzymał z Naymilościwszych względów pensyi roczney po 2000 rubli, do czasu przeznaczenia go na inne miejsce.

Dnia 27 października. Wyrażono: Na skutek potwierdzonego przez Nas w dniu 1 sierpnia roku terażniejszego dziennika Komitetu, o rozrządzeniach między Rossyą a Wielkim Xięstwem Finlandzkim, ROZKAZUJEMY ustanowić na granicy z Finlandyą, podług załączonych tu etatów, Zastawy Celne: 1szą na drodze Sisterbeckiej w *Lisim-Nosie*; 2gą na drodze Wyborskiej we wsi *Bielym-ostrowie*; a 3cią na drodze Keks-holmskiej we wsi *Korkomaki*. (Podług załączonego etatu, na tych Zastawach ma być 6ciu urzędników, których roczne utrzymanie wynosi 5450 r.)

Dnia 28 listopada. Exekutor Powszechnego Zebrania Rządzącego Senatu Departamentow Sankt-petersburskich i kasztelan domu senackiego, radca kolegialny, *Habbe*, na własną prośbę dla słabości zdrowia zupełnie uwolniony od służby, a z Naymilościwszych względów za 45letnią służbę bez nagany, otrzymał w pensyi dożywotniej po 2000 rubli.

Dnia 28 października. Radca stanu *Boreysza* naznaczony dyrektorem departamentu dróg komunikacyi.

Podług *Ruskiego Inwalida* z dnia 7go grudnia: Przenaywielebniejszy Arcybiskup moskiewski i kołomieński, *Filaret*, dla mnogich swych zatrudnień, prosił i otrzymał uwolnienie od obowiązków członka głównego rządu szkół.

Dyrektor cesarskiego uniwersytetu kazańskie-

go, radca stanu *Władimirski*, na własną prośbę dla słabości zdrowia, naymilościwiey uwolniony od obowiązków.

W Komitecie PP. Ministrów rozważano rzecz z powodu przedstawienia Jenerała Gubernatora *Bałaszewa*, względem przeznaczenia na Sowietnika do Tulskiego Rządu Gubernialnego, będącego przy nim dla szczególnych poleceń Sekretarza Gubernialnego *Miasnowo*. Komitet, nieznajdując ani potrzeby, ani przyzwoitości naznaczania na miejsce Radców, w 6tej klasie liczących się, urzędników rangi niższej od 9tej klasy, z której dalsze podnoszenie ukazem 1809 roku ograniczone dla niemających attestatów uniwersyteckich, w dzienniku 15 kwietnia r. t. postanowił opinią: „Naznaczenie na Radcę do Tulskiego Rządu Gubernialnego Sekretarza Gubernialnego *Miasnowo* odmówić, ażeby i na przyszłość w powszechności w zdarzeniach podobnych trzymano się tego prawidła, które przyjętem zostało przez sprawującego ministerium spraw wewnętrznych, to jest: nie przeznaczać na Radców niższej Rangi jak tytularnego Sowietnika”. Na posiedzeniu zaś dnia 6 czerwca objawiono Komitetowi, iż CESARZ JEGO MOŚĆ Naywyżey potwierdza postanowienie Komitetu.

Rządzący Senat wysłuchawszy Raportu sprawującego Ministerium spraw wewnętrznych: iż Naywyższym Jego CESARSKIEJ MOŚCI ukazem danym dnia 16 lutego r. t. na imie nowo rossyyskiego Jenerała Gubernatora Jenerała piechoty *Hrabiego Lanżerona*, rozkazano: obeyrzeć budowy, teraz będące w Kiercezu, jeżeli znaydzie je dostatecznemi, ażeby pozwolić terażnie przywozu nieprzyymujących zarazy produktów z Czerkiesii i Abazyi, oraz wywozu z Kiercza i Buhaza soli i innych rossyyskich produktów, tedy przystąpić niezwłocznie do potrzebnych około tego rozrządzeń. *Hrabia Lanżeron*, po osobistém obejrzeniu miasta Kiercza i będących tam budowli na ośnwie pomienionego Naywyższego ukazu, przesłał do Zarządzającego Ministerium spraw wewnętrznych swoje, względem tego miasta, jako też względem zaprowadzenia handlu, projekta. Projekta jęgo w tę rzecz, zostały naprzód rozpatrzone w osobnym Komitecie, na rozkaz Naywyższy Jego CESARSKIEJ MOŚCI wyznaczonym, względem otworzenia Portu w Kiercezu i wznowienia związków handlowych z Czerkiesami i Abazincami, przeniesione potem razem ze zdaniem tego Komitetu do wiadomości Komitetu PP. Ministrów. Zdanie osobnego Komitetu zawierało między innemi to; 1) Ażeby po ukończeniu budowli, na uskutecznienie których potrzebna summa już jest zaasygnowana, otworzyć przywozowy i wywozowy handel w porcie Kierczyńskim, na ośnwie postanowień, dla tego portu Naywyżey potwierdzonych z zastrzeżeniem, iżby do zupełnego urządzenia kwarantanny, z towarów przywozowych były przyymowane w Kiercezu te jedynie, które nie podlegają zarazie i z temi ostróżnościami, które są objęte w prawidłach kwarantanny. 2) Towary i rzeczy pochodzące z Czerkiesii i Abazyi, również i z innych Krajów Azyi i Europy, zarazę przyymujące, odsyłać dla odbycia kwarantanny do kwarantanny Teodozyyskiej. Komitet PP. Ministrów, uwagi te, przez Dziennik 29 sierpnia postanowił utwierdzić. Otém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Pan sprawujący ministerium spraw wewnętrznych dono-

sił Rządzącemu Senatowi, dla uczynienia względem tego należytych rozrządzeń, ROZKAZALI: o tém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, dla należytej wiadomości, opublikowania i powinnego, do kogo należeć będzie, wykonania, do wszystkich Rządów Gubernialnych, Władz, Woyskowej Kancelaryi Woyska Duńskiego i do mieysc Urzędowych, takż do Panów Ministrów, Kontrolera Państwa, Wojennych Jenerał Gubernatorów, Wojennych Gubernatorów Zarządzających cywilnemi interesami, Jenerał Gubernatorów, Naczelników miast i Nakaznego Atamana Woyska Duńskiego posłać ukazy: a do Nayswiętszego Rządzącego Synodu, do Departamentów Rządzącego Senatu Sankt-petersburskich i Moskiewskich i do ich Powszechnych Zebrań przesłać uwiadomienia. Grdnia dnia 1822 roku.

Nowe ofiary, na pomnik *Demidowa* złożone, wynoszą 5000 rubli.

W St. Petersburgu otworzony został kantor assekuracyjny transportów; i na tychże samych zasadach, na jakich tu jest utworzony, zakłada się podobnyż kantor w Moskwie.

WŁOCHY.

Werona dnia 27 listopada.

(z *Gazety berlińskiej*.)

Ponieważ Xiążę *Modeny* już wyjechał, a Xiężna *Parmy* w dniach następnych wyjeżdża, przeto rozumieją, że plan nadania Włochom konstytucyi związkowej, jaka jest w Niemczech, przynajmniej nadął odłożony został, i że względem Włoch, nad tem się tylko naradzają, czy Austriacy z Neapolu i Piemontu wyść mają lub nie. Dwór austriacki miał oświadczyć, że się do tego skłania.

Zadania Zakonu Maltańskiego odrzucono; jednakoż uczyniono ważny wniosek do przedsięwzięcia ogólnych środków, jakby się uwolnił od haraczu, który afrykańscy rozbojnicy od wielu europejskich monarchów pobierają.

Słychać, iż dla słabości zdrowia jenerał *Frimont* z Neapolu odwołany zostało. Przeznaczają go do *Węgier*, gdzie, na przypadek wojny, ma stanąć sto tysięcy austriaków. Arcy Xiążę *Ferdynand* ma się udać do *Neapolu*.

Słychać, iż względem Turków postanowiono, ażeby Lord *Strangford* z *Werony* prosto powracał do *Stambułu*, gdzie łącznie z posłami, francuzkim, pruskim i austriackim, podadzą notę kongressu, i od kilku lat trwające układy, znowu nowo rozpoczną.

Powiadają takż, iż wszystkie mocarstwa podadzą od siebie Hiszpanii oddzielnie noty, ale w treści pokój obiecujące.

Posel dworu Rzymskiego miewa częste konferencye z posłem pruskim, względem przeszkod do uskutecznienia umówionych układów w Prusach.

Słychać, że w austriackiej kancelaryi Państwa uwięziono 5 urzędników, za przedanie kopii ważnych papierów jednemu posłowi obcego mocarstwa.

Oyciec święty kazał posła hiszpańskiego, *P. Villanueve*, przeznaczonego do *Rzymu*, w *Turynie* jeszcze uwiadomić, że go nie uzna. Ten udał się potem do *Genui*, i wysłał ztamtąd jednego ze swoich towarzyszyw podróży gońcem do *Madrytu*, dla odebrania rozkazów, jak ma postąpić. Odmówienie ściągają się podobno tylko do osoby posła, który niedawno wydał dzieło, o *granicach władzy papieżkiej*, w stosunku do innych krajów.

Piszą z *Werony*, że ministrowie, neapolitański, i sardyński, codziennie zwawie miewali rozmowy z Xięciem *Metternichem*. Rządy obu tych krajów, mają się domagać, o wyprowadzenie woysk austriackich. Zdaje się, że Król Neapolitański powrócił do zdrowia, ale żyje bardzo prywatnie.

Gazeta berlińska zawiera ze *Włoch* pod 4 grdnia: Xiążę *Modeny* prosił Cesarza Austriackiego, o wyprowadzenie woysk austriackich, na osadzie w jego stolicy będących; gdyż okoliczności, które to potrzebnem czyniły, teraz już ustały. Natychmiast to przyjętem zostało, i woyska austriackie wyszły z *Modeny* d. 27 t. m.—Zwłoki

zmarłego Pruskiego Kanclerza Stanu Xięcia *Har-denberga*, nabalsamowane, do dalszych rozkazów Króla Jmci Pruskiego, tymczasowie złożone zostały na cmentarzu ewangelickim.—W *Palermie* ciągle sądzą tych, którzy się w zamieszaniu 1820 odznaczyli złodzieystwem i rozbojami.

HISZPANJA.

Madryt dnia 26 listopada.

(z *Korrespondenta hamburskiego*)

Na zawczorayszém posiedzeniu, stany Korteż zastanawiały się nad dodatkowym budżetem ministerium marynarki. Kommissya zmniejszyła go do 17 milionów realów, i tę summę przyjęto.

(z *Gaz. ryz. Zusch*) Angielska ministeryalna gazeta, *Kurier*, pod d. 3 grdnia wyraża: Mamy zapewnienie, że Francya zyskała usprawiedliwienie, którego od początku kongressu żądała, iż, jeśliby za rzecz przyzwoitą osądziła, mogłaby się wdać zbroyną ręką w sprawy hiszpańskie. Niektóre gazety zapewniają, że hiszpański jenerał, *Mina*, wydał odezwę, w której wzywa tak nazwanych *liberalistów francuzkich*, do połączenia się z hiszpanami. Zapewne to jest zmyślenie, które wskazuje, co, na przypadek wojny, stać się może. *Monitor* z d. 5 grdnia donosi, iż woysko wiary z jednej strony od *Puycerda* do *Bourg-Madame*, a z drugiej do *Ur*, ścigane było, gdzieby się bitwa z konstytucjonistami przeciągnęła, gdyby pierwsi na wezwanie oficera francuzkiego, broni nie złożyli. *Mina* żądał natychmiast mówić z francuzkim naczelnikiem, i oświadczył mu, że będzie francuzkie granice szanował.

W dolinie *Andory* domagał się *Syndyk* u stronników woyska wiary, ażeby się oddalili. Usłuchali oni, więc i *Mina* nie chciał naruszyć przywilejów tej doliny.—Ponieważ konstytucjonisci wsi *Llivia* nie osadzili, regencya więc tam już powrócić miała.—Pożyczka jej, którą się starała na Hiszpanią zaciągnąć, a tej nie miała, jest aż dotąd przedmiotem przycinków dowcipnych paryżanów.

W *Madrycie* często używał przejażdżki Król z Królową, która do zupełnego zdrowia powróciła. Lud często wydawał okrzyki: *Niech żyje Królowa!* Przypisują to okoliczności, że Królowa skłoniła Króla do odmiany osób go otaczających.

Madryt dnia 28 listopada.

Wiadomości i gazety paryżkie roznoszą tu, że my rzeczywiście napadu oczekiwać mamy. Skutek tego jest taki, jakiego spodziewać się trzeba po charakterze hiszpańskim: mocne postanowienie do przedsięwzięcia dzielnych środków i codziennie scisleysze jednoczenie się różnych partyj. Wszyscy dawnieysi ministrowie odzyskali wolność z tem oświadczeniem, że oni z powodu dnia 7 do odpowiedzialności pociągnięci nie będą. Jenerał *Morillo* jest takż wolny i tu spokojnie żyje. Nasze warstaty okrętowe tak są czynne, że już w grudniu i eskadra, dwa liniowe okręty i kilka fregat wypłynie, nie do Ameryki, jak słychać było, ale na obronę naszych brzegów. Wczoraysza gazeta *Universal* chwali, że jenerałowie *Mina*, *Torijos* i *Velasco* są czynni; ale uznaje potrzebnem, ażeby jeszcze utworzono woysko odwodowe, i życzy, iżby dowództwo nad niem powierzono jenerałowi *Ballasteros*. Nakoniec, wyraża taż gazeta, powinien okazać naród hiszpański, co francuzka i jej narodowa reprezentacya uczyniły, gdy wyszedł manifest Xięcia *Brunswickiego*.

Jeżeliby w terażniejszym przesileniu, choć jeden artykuł naszej konstytucyi dał się naruszyć, wówczas niedołężność i bojaźń opanowałyby wszystkie umysły: wówczas otworzyłyby się wrota do nasycenia bez przeszkody okrótney zemsty. Ten pomimo swej spokojności, grożący ton, nie okazuje uległości.

FRANCYA.

Paryż, dnia 4 grdnia.

(z *Gaz. Rysk. Zuschauer*.)

Słychać tu, że Hrabia *Pozzo di Borgo*, przed przybyciem do *Paryża* odprawi podróż do *Korsyki*: wszakże to nieprawda.

Z departamentu *Wschodnich Pireneów* lonos

szą pod 25 listopada, że francuzkie woyska od 4ch do pięciu dni na granicy pod bronią stoją; a to dla ostróżności.

Dzisiejszy *Dziennik Paryzki* przywodzi miejscę z *Quotidienne*, *Drapeau* i *Gazette*, które woynę zapewniają; zapytuje oraz: czyby on sam był obwiniony; jeżeliby rozszerzał podobne rzeczy?

Utrzymują, że przymierze między Hiszpanią a Portugalią z powodu, że ostatnia domaga się zwrotu *Oliwenca*, zerwane zostało: przeciwnie Hiszpania ma być już gotową *Hawanę* Anglii w zastaw oddać.

Słychać, że francuzcy jenerałowie wzbronili hiszpańskiemu woysku, do wsi *Llivia* przybyć. Droga do niej jest neutralna. Obawiano się jednak, iż Hiszpani dla oczyszczenia kraju swojego, na podobny zakaz uważać nie będą. *Eroles*, który tam z dwunastą ludźmi przybył, z regencyą przez granicę poszedł.

Pewny dóm handlowy w *Bajonnie* wypłacił 50,000 frank. jako wykupno za niektórych hiszpanów, wziętych ze swych domów.

Paryż dnia 3 grudnia.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*.)

W niedzielę i poniedziałek wieczorem wysłano depesze do *Madrytu*; gazety ministerjalne głoszą, że pokoy lub woyna od odpowiedzi na nie zależą. Francya podała do teraźniejszego rządu hiszpańskiego następujące żądania: 1) Król ma mieć niezwłocznie sobie powróconą wolność osobistą; 2) Również ma mieć powróconą najwyższą władzę panującego; 3) Konstytucya ma być tak odmieniona, aby szlachta znowu większą część sprawowania administracji otrzymała, jak miała za dawniejszej formy rządu; 4) Oddalenie teraźniejszych ministrów, albo tych przynajmniej, którzy są na czele różnych departamentów; 5) Amnestya dla tych wszystkich, jakiego bądź stanu i godności, którzy z rejencyą spółnie działali; 6) Wprowadzenie ściślejszych praw względem druku; 7) Oddanie pewnych twierdz na granicy francuzkiej na zakład uskutecznienia tego wszystkiego, do czego by się rząd hiszpański zobowiązał. Zresztą zdaje się, że z obu stron uzbrajanie z równym idzie pospiechem. Nasze papiery utrzymują się; raz, że oświadczenie woyny jest odłożone; powtórę, że niektórzy bankierowie ciągle znaczną ilość ich zakupują, jak gdyby wspólnie z rządem chcieli je utrzymać. Niedawno nieco były spadły: ale gdyby we 4ch lub 8miu dniach odpowiedź z Hiszpanii nadeszła, że warunki odrzucone zostały, (co nie jest niepodobnem) wtedyby zapewne papiery bardzo prędko i bardzo nisko spadły. Od wysścia tych depeszow do *Madrytu*, do dnia dzisiejszego, niebyło żadney ministerjalney rady; dziś jednakże ministrowie byli się zebrali, i długo na tem zgromadzeniu bawili.

Paryż dnia 6 grudnia.

Wczora o 11 godzinie N. Pan pracował z Xięciem *Montmorency*; potem dawał prywatną audyencyą Xięciu *Fitz-James* parbowi, i naszemu sekretarzowi posła w *Konstantynopolu*, Hrabie *Beaurepaire*, również dowódcy twierdzy *Vincennes* P. *Beaumont*. Po południu pracował Król z Hrabią *Villèle*, u którego wieczorem był obiad dyplomatyczny.

Pozawczora od godziny 5ciej do pół do siódmej bawili ministrowie u Margrabiego *Lauriston*.

Tegoż dnia przybył tu poseł rosyyski Hrabia *Pozzo di Borgo*, i natychmiast odwiedził go minister Króla niderlandzkiego, Pan *Fagel*; on zaś o godzinie 9tej wieczorem udał się do naszego ministra spraw zewnetrznych.

Wczora rozeszła się pogłoska, że Xiążę *Tarentu* (*Macdonald*) do woyska obserwacyynego wyjechał.

Wczora rząd nasz wysłał gońca jednego do *Werony*, a drugiego do *Madrytu*.

Baron *Rothschild* z podróży do *Petersburga* tu przybył.

Pan *Sylvestre de Sacy*, członek królewskiej rady publicznego oświecenia, otrzymał uwolnienie od tego obowiązku; wypadek ten, w każdym względzie, zasługuje na uwagę.

Xiążę *Wellington* przybędzie tu pod koniec bieżącego miesiąca, pisze gazeta *Etoile*; przeciwnie *Kuryer* donosi, że już wczora przybył.

Przed kilką dniami rozeszła się tu pogłoska, że starano się obu liberalnym deputowanym, *Lafayette* i *Monuelowi*, przeskodzić do znajdowania się na królewskim otwarciu posiedzenia izb. Mówią, że jeden z paryzkich deputowanych Pan *Gevandan*, albo Pan *Salleron* chciał ustąpić swojego miejsca Panu *B. Constant*.

Sąd apellacyyny znacznie złagodził wyrok na wydawców dziennika *Pryjaciel konstytucyi* w *Nantes*, za umieszczenie artykułu obraźliwego przeciwko jenerał porucznikowi, Hrabie *Despinois*.

Kuryer francuzki donosi z listu prywatnego, pisanego z *Werony* pod d. 16: Xiążę *Wellington* szczególniej mówił przeciwko woynie z Hiszpanią, i NN. Monarchowie zaprosili go, aby przyjął na siebie poselstwo do Hiszpanii: na co oczekuje on instrukcyi od swego rządu. Po wyjeździe Monarchów, w *Weronie* ma się złożyć europeyski Komitet z ministrów pięciu mocarstw, który krótko się tam zabawiwszy, potem do *Wiednia* przeniesie.

Paryż dnia 7 grudnia.

Przedemszą biskup amiński i baron *Dudon* otrzymali prywatną audyencyą u Króla. Potem N. Pan pracował z Hrabią *Villèle*.

Wszystkie listy od granic hiszpańskich zgódnie donoszą, iż wielki zapal panuje w woysku konstytucyynem. Zwycięstwo, odniesione nad woyskiem wiary, powiększyło ufność w dowódcach i poświęcenie się za oyczyznę.

Gazeta *Etoile* drogą nadzwyczajną otrzymała gazety madryckie z d. 27 i 28 listop., i donosi, iż nic ważnego nie zawierają. Stany Kortez trudniły się dalszém urządzeniem woyska, a doniesienia od *Miny* dochodzą do 15 listopada.

Niektóre z gazet rojalistow zawierają mowę biskupa hermopolitańskiego (*Frayssinous*) przy wejściu jako członka do akademii francuzkiej: w mowie tej szczególniej chwali *Ludwika XIV*.

TURCYA.

Orsowa dnia 25 listopada.

(z *Gazety Rysk. Zuschauer*.)

Przejeżdżał tedy nadzwyczajny goniec ze *Stambułu* do *Werony*. Odtąd rozeszła się pogłoska, że janczarowie gwałtem do seraju weszli i skarby zabrali, a Sultan ratował się ucieczką do *Skutary* w *Azyi*.

Stambuł dnia 12 listopada.

Wiadomość o poddaniu się Grekóm *Kanei*, na wyspie *Kandyi* dnia 18 października, wzbudziła wściekłość ludu i janczarów. Z początku ułagodził ich Sultan przez rozdanie wielkich summ w złocie, na co *Halet* wszystkie swe skarby dać musiał: ale wściekłość nanowo się obudziła, i powiadają, że upadek i skazanie na śmierć polubieńca i jego kreatur, Wielkiego Wezyra i Muftego, nieco spokojność przywrócić zdołały. Między woyskiem azyatykiem, które *Haleb* z wielkimi obietnicami do miasta wprowadził, a janczarami, zażyły tu krwawe utarczki, w których ostatni zwyciężyli. Teraz panuje spokojność; jednak można się lękać nowego zaburzenia, kiedy wiadomem się stanie to, co *Wschodni Dostrzegacz* z *Alepu* pod d. 30 sierpnia donosi, zwłaszcza, że Persowie także w okolicach *Bagdadu* wielkie zwycięstwo odnieśli, i że *Bagdad* w naywiększém znajduje się niebezpieczeństwie. Z *Trebizundu* przybyło także trzech tatarów z wiadomością o odniesionem w tej okolicy zwycięztwie przez Persów. Niewzruszony Sultan nagle wysłał potem do baszów bagdackiego i *Trebizundu* rozkaz, ażeby, choć pod nayuciążliwszymi warunkami, układali się z Persami o pokoy. Rozumie się, że baszowie potem za odstąpienie, które uczynić będą musieli, głową przypłacą. Opanujący teraz opinii względem powolności dla chrześcianskich mocarstw, łatwo wnoszą z tego, iż naybliższy zarzut, który janczarowie polubieńcowi czynili, był ten, że *Halet Effendi* został wedle ich języka *psem chrześcianskim*.

Słychać, iż nad *Dunajem* stojące tureckie wojska, które przeznaczone były do Tessalii, nie tylko przeciwny rozkaz odebrały, ale nowemi posiłkami zostały wzmocnione. Mają one rozkaz na przypadek wyprawy zimowej, być napogotowiu. W Serwii nowe żądania Sultana obudziły niespokojność, lecz Basza oświadczył, że Sultán bynajmniej nie chce przywilejów Serwian naruszać, zwłaszcza dopóki to bez niebezpieczeństwa być może.

O rzeczach greckich też sama gazeta zawiera, Basza *Kanai* wzbraniał się podpisać kapitulacyi, ale załoga, cierpiąc głód nieznosny, wydała go grekom. Dnia 1 listopada, część *Napoli di Romania*, którą jeszcze turcy posiadali, grekom z 500 działami dostała się; dniem jeszcze przed tym tureckie okręty, prowadzące żywność, chciały się wcisnąć do portu, ale grecy je odpędzili. Francuzkiemu okrętowi, któremu okręt maynotów przed portem ładunek żywności zabrał, rząd grecki w nagrodę 25 tysięcy piastrow wypłacić kazał. Drugi italijski okręt, który w niewolę zabraną turecką załogę z Athen do Azji mniejszej przeprowadzał, dostał za to od greckiego rządu 2,500 piastrow.

W Akropolis w Atenach zburzyli turcy sławny kościół Minerwy, *Parthenon*, dzieło *Iktinusa* i *Kalikratesa*, a to dla zabrania klamrow ołowianych na kule. I tak przedziwny zabytek sztuki, tyle wieków od samego czasu szanowany, został zupełnie zniszczony.

PORTUGALIA.

Lisbona, dnia 17 listopada.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Deputacya nieustająca zajmie się aż do 1 grudnia sprawdzaniem pełnomocnictw nowoobраниch deputowanych. Zaszło przy wyborach wiele nadużycia, w czem deputacya ma wyrzec. W ogólności liberaliści powinni sobie winszować nowych wyborów. Zpomiedzy znakomitszych liberalistów Panowie *Miranda* i *Terreira Borges* nie zostali obrani.

Król nasz wydał następujący reskrypt do Xiecia Rejenta: „Królewiczu *Don Pedroz Alcantary*! Ja Król pozdrawiam cię. Gdy prawo z d. 11 b. m. nakazuje złożenie przysięgi na konstytucyą krajową, przeto rozkazuję ci, abyś jej był wiernym i w tem, co się ciębie dotyczy, posłusznym, jak powinienes i jak ja cię do tego wzywam, abyś sam dał przykład i starał się o to, iżby ci, którzy tobie winni są posłuszeństwo, prawu temu należycie zadosyć uczynili. W *Queluz* d. 20 października 1822 roku.”

Okręt przybyły w tych dniach z Ameryki północnej przywiózł wiadomość o śmierci Cesarza meksykańskiego *Iturbide*. Niewiadome są jednak dalsze szczegóły o przyczynach i rodzaju jego zgonu.

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 4 grudnia.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Tutejszy dziennik urzędowy donosi, iż Król wydał uchwałę stanowiącą, aby od d. 1 stycznia 1823 roku, we wszystkich czynnościach publicznych i sądowych język narodowy był używany. Urzędnicy, którzy dla nieznanomości języka, nie mogą się utrzymać na swoich miejscach, zostaną przeniesieni do innych części kraju, gdzie język francuzki lub niemiecki jest panującym. Inna uchwała królewska przepisuje nowy systemat podatkowania.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Gaz. rysk. Zusch.*) Słychać, że Xcia *Wellingtona* bardzo proszono, ażeby się zatrzymał w *Weronie* do ostatnich dni listopada, a później żeby przyjął poselstwo do Hiszpanii.

Zamiast posła austriackiego, będzie tymczasowicie na posiedzeniach seymu związku niemieckiego prezydował poseł królewsko-saski.

Kilku tygodniami przed swoją śmiercią, uwiadomił Xiazę *Hardenberg* Pana *Heuna*, albo *Claura*, iż od 1 stycznia odejta mu będzie redakcyja pruskiej gazety stanu; gdyż postanowiono w niej zrobić odmianę. Pan *Heun* ma znowu powrócić do biura kanclerza państwa.

(z *Korr. Warsz.*) Słychać, iż w połowie przyszłego miesiąca skutek działań Kongresu publicznie oznajmionym zostanie.

(z *Kur. Warsz.*) Z Hiszpanii te ważniejsze są wiadomości, iż wszyscy przysposabiają się do wojny, i że Królowa coraz bardziej jest wielbioną i szanowaną od ludu.

W *Wiedniu* na teatrze *Widyn* 30 razy wystawiano dzień w dzień nową melodramę: *Tymar Hah Tatarski*. Antrepryza zarobiła 20,000 ryńskich, a Pan *Turnier*, za dostarczenie koni do tej sztuki, bierze co tydzień 1800 ryńskich; gdyż konie w tej sztuce są najglówniejszym przedmiotem.

Król pruski był w *Neapolu*, oglądał wszelkie osobliwości, przysłapił, jak tylko można najbliżej, do otworu *Wezuwiusza*, był w podziemnych miastach *Pompejanum* i *Herkulanum*.

Uważają, iż w Niemczech nigdy tyle razy w przeciągu jednego roku nie doświadczano wstrząśnięć ziemi, ile w bieżącym.

Podług francuzkich gazet z *Wenecyi*, tureckie wojsko na wyspie *Rodus*; podniosło bunt i znakomitszych swych dowódców wycięło. Wyładowanie greckich wojsk na wyspę *Cypru*, nie tylko zupełnie się potwierdza, ale też, że mocna grecka flota całą wyspę opasała, i wszelkie związki zewnątrz turkom przecięła.

Słychać, że za powrotem Xiecia *Metternicha* do *Wiednia*, nastąpią wielkie odmiany austriackich urzędników.

Dnia 22 listopada greccy deputowani mieli kongresowi podać notę, która wielkie wrażenie sprawiła.

Sejm związku niemieckiego dnia 5 grudnia posiedzenie swe rozpoczął, i zamknął, odraczając je do 2 lutego. Mówiono w *Frankforcie*, że w *Weronie* postanowiono nowe ograniczenie wolności druku w niemieckich krajach konstytucyjnych.

Dnia 26 listopada, odebrano wiadomość w *Semlinie*, że Sultán dawnego swojego polubienca *Haleta*, dawnych swych, *Wielkiego Wezyra*, i *Muftę*, kazał zamordować, a innych ministrów do Azji zaprowadzić, pomimo gwałtu nad nim przez janczarów popełnionego, zapewnia łatwa do zgadnienia gazeta, że w *Stambule* największa spokojność panowała.

Po ostatniej klęsce pod *Missolunghi*, *Omer Vrione* uszedł tylko we 250 jazdy.

Xiazę *Rovigo*, (*Sawary*) przybył do *Berlina*, ale w interesach prywatnych.

Od 14 dni morowe powietrze w *Konstantynopolu* znacznie się powiększyło.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 15 grudnia: rubel srebrny 3 rub 78 kop., czerwony złoty now. r. 11 kop. 53, stary r. 11 kop. 34, imperyal r. 36 kop. 70.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Obserwacje meteorologiczne.	Czas obserwacji		Wysokość Barom.		Wys. Ther. Reau.		W i a t r y.		Odmiana w powietrzu	
	dnia 16	średnia	28	cal. 3,16	lin.	— 6,25	stopni	Północ. Wschodni	Pochmurno	
	dnia 17	średnia	28	— 6,26	—	— 14,87	—	Poludniowy	Pogoda	
	dnia 18	godz. 8	28	— 4,7	—	— 18,	—	Poludniown	Pogoda	

Wilno dnia 18 Grudnia Roku 1822 r. s.

О Б Ъ Я В Л Е Н И Е.

Полковник Провиантская Коммисія Ошдальнаго Литовскаго Корпуса объявляетъ, что на поставку для войск сего Корпуса въ Волинской Губерніи квартирующихъ провианта, на продовольствие съ 1го марта 1823 по 1е генваря 1824го годовъ будутъ производиться въ Волинской Казенной Палатѣ торги 1го, 12го и 15го а зашѣмъ окончательные перешоржки 15, 16 и 17 числа генваря будущаго 1823 года.

На сии сроки вызывающіеся желающіе къ торгамъ съ законными залогами, на сии разъ въ ясную часину прошиму подрида. Планъ и кондиціи по коннѣ производимыя будутъ сии торги и поставка, сущѣ также самыя, по которымъ производились уже торги, на поставку для войскъ Литовскаго Корпуса въ 1823 году провианта. Въ прочемъ упомянутыя планъ и кондиціи доставлены уже въ Волинскую Казенную Палату и публично въ оной открыты. Равно и другія свидѣнія, по предмету задашочной суммы и проч. всякому желающему объявлены будутъ въ той же Палатѣ по первому воспребаванію. Сверхъ того можно о всемъ томъ осведомиться и въ Полевой Провиантской Коммисіи Ошдальнаго Литовскаго Корпуса.

Воеводѣ Совѣтнику Скрѣпицкій.

8 класса Булашевичъ.

8 класса Качковскій.

Секретарь Гулак.

3. Polowa prowiantiska kommissya oddzielnego Litewskiego Korpusu ogłasza, iż na dostawę dla wojsk tego korpusu w Wołyńskiej Gubernii kwaterujących, prowiantu, na utrzymanie od 1 marca 1823 do 1 stycznia 1824 roku, będą się odbywać w Wołyńskiej Skarbowej Izbie targi 11, 12 i 15, a potem ostateczne przetargi 15, 16 i 17 stycznia następującego 1823 roku.

Na te terminy wzywają się życzący do targów z prawnymi kaucjami, na ten raz w piątej części w proporcyi podradu. Plan i kondycje, według których będą się odbywać takowe targi i dostawa, są też same, według których odbywały się już targi na dostawę dla wojsk Litewskiego Korpusu w 1823 roku prowiantu. Zeszta pomienione plan i kondycje nadesłano już do Wołyńskiej Skarbowej Izby i publicznie w niej odkryte. Również i inne wiadomości co do zadatkowej summy i t. d. każdemu życzącemu okazane będą w tejże Izbie na pierwsze zapotrzebowanie. Oprócz tego można się o tém wszystkim dowiedzieć w Polowej Prowiantskiej Kommissyi Oddzielnego Litewskiego Korpusu.

Wojenny Sowietnik Skrebički.

8 klasy Булашновичъ.

8 klasy Качковский.

Секретарь Гулак.

Arendowna tenuta.

1. W Wileńskiej Skarbowej Izbie dnia 18, 19 i 20 teraźniejszego miesiąca, będą się odbywać targi na odlanie w 3letnią tenutę w mieście Wilnie mieskich miar i wag; a zatem życzący wziąć w tenutę pomienione wagi i miary zechcą jawić się w Skarbowej Izbie z dostatecznymi kaucjami dla wyjścia z nimi w targi i zawarcia na ośnowie prawa kontraktu. Sekretarz Łazarowicz.

1. Sąd Główny Departamentu 2go Gubernii Lit. Grodzieńskiej zawiadamia interessowane osoby, że w celu przyspieszenia dla stron wyroku, w sprawach do tego Sądu wprowadzonych

przedsięwziął poświęcić czas wakacyjny, z daty 20 grudnia teraźniejszego roku do dnia 20 februarii następnego 1823 roku, nawołanie aktów ratow z rejestra obligowego i sądzenie spraw śledztwienych; gdyby więc takowe postanowienie do wiadomości stron doysć mogło, i gdyby te mieli należytą w swych działach gotowość, o tem przez Gazetę ogłasza. Datt Grodno decembra 8 dnia 1822 roku, Zasiadający i Kawaler Różycz. Marcin Kamiński Sekretarz.

1. Jan Wietcki Adwokat Subseliow Piu Słomimskiego, od lat czterdziestu ciągle pełniący ten obowiązek, w niedawnym czasie świat ten pożegnał, papiery po nim pozostałe zlożowano w Kancelaryi Ziemskiej Słomim. a sprawy jakie promował, zapisane na odkładzie do kadencji Trzykrólskiej następnego 1823 roku; o czem, iżby ci wszyscy, którzy mu swoje poruczyli interesa uwiadomieni byli, i wcześniej na miejscu zmarłego Wietckiego kogo innego uplenipotentować mogli, Sąd Ziemski Słomim. niniejszą awizacyą do Gazety Kuryera Lit. podaje. Stanisław Jundził Sędzia Ziemski Słomimski. Regent Ignacy Nielubowicz.

Do Dzierżawy.

1. Niżej podpisany podaje do powszechney wiadomości, iż na mocy plenipotencyi sobie wydanej od JW. Jenerał Leytnantowey Anny Grecewowej, Starostwo Twerskie w powiecie Telszewskim położone, z dwoma folwarkami i tyluż dwornemi krestencjami, z dymow blisko dwiestu złożone, częścią powinność odbywających, a częścią placących czynsz, wypuszcza w jedynastoletnią dzierżawę. Przeto ktoby sobie życzył Starostwo Twerskie wziąć w arędowną posesyą, raczy się udać do niżej podpisanego mieszkającego w mieście Wilnie, z którym i o warunki kontraktu i o summie jaka ma być placona, można się ostatecznie ułożyć. Nadworny Sowietnik Wileński Gubernski Prokurator i Kawaler Hieronim Botuinko.

P o z e w.

5. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY Mości Samowładnego całą Rossyą etc. etc. etc.

Pozew edyktałny loco peragenda excoitionis przed Sądem Magistratu Wileń z powodztwa obywat. Zofii z przed Feltzowey, dopiero Biszofowey w asystencji opieki męża czyniącey; z odwołaniem się do Remissy Sądu Gł. 2go Wileń. Departamentu, w roku 1820 8bra 11 zasłęty, do Dekretow Mag. Wileń. roku 1818 marca 9, 1819 junii 21, 1821 7bra 1 i 1822 julii 15 i dalszych, do expedyowanych aktów inkwizycyi, podawanych do weryfikacyi i kalkulacyi punktów, oraz dowodów u Sądu złożyć się mających, pryncypalnie po Stat. Borucha i żonę onego Hercykowiczow Zakow, Leyby i Pesię Hercykowiczow, Mejera i Leię Hirszowiczow, Jomare z Jankielow Boruchową z dokladem opieki czyniącą, Meiera Zaka, Leyzera Chaimowicza, Faywisza Notchowicza, Jakuba i Bunę Leyboszytzow medycyny doktorow, Israela Kalmanowicza, Michela Iekowicza Swirańskiego, Złoto Jabłki, wspólników i uczestników kondyktu w zakryciu fundu-

szow ewikcyi uległych i papierow masę debitorow Hercykowiczow Zakow. i pretensye do oney zjasniać zdolnych, o komportacyą majątku ruchomego i papierow po zeszyłym Hercyku Neflelu Zaku pozostałych, i stosunki nadstarzone obzał. do tegoż ogólnego spadku i do majątku successorow onego wyjaśniać mających, z rozciągnięciem kar sprzeciwieństwa, o skasowanie pomiędzy obzał. formowanych dokumentow, dekretow, tradycyow, i wlewkow, oraz za temi pretensyi do masy majątku Zakow pod exdywizyą oddaney, z ukaraniem za zmoę i frymark ewikcyi uległych funduszow i papierow, o licytacyą nie tylko ruchomości debitorow Hercykowiczow Zakow, ale też domow i mlynu nad Wileńką kanałem na Zarzeczcu numerami 199, 531, i 532 oznaczonych, zuchyleniem do onych obzał. pretensyi, o przysądzenia na obzał. i tradycyynnych possessorach z mlynu o 2ch kamieni r. s. 4,380 w rok jeden, a za lata od roku 1811 po rok 1823 7bra 29 wypadających intrat, takż z domu przy tymie mlynie z mieszkania dolnego za lat 13 r. s. 585, z mieszkania górnego r. s. 500 za lat 10 a za lata 1821 i 1822 r. s. 30, niewymawiając się jeden drugim, o kalkulacyą Sądową z obzał. Izraela Kotmanowicza, tradycyynnego kondyktowego possessora, z przysądzeniem wybraney summy jaka się okaże z dowodow w ręku obzał. naydujących się, o powrót wybranych summ przez Leyboszytzow, wyznaczonych w r. 1811 w 7brze r. s. 401 a z ratuwek do r. 1822 wyznaczonych na Aktach weryfikacyi r. s. 455 z procentami natychmiast ad massam, oddzielnie za zfrymarczoną ruchomość w domach i mieszkaniach debitorow znaydzioną r. s. 600, oraz za detolacyą mlynu i domu, oraz rozniesienie ruchomości mlynowey r. s. 6,000, o nakazanie Leyboszytzom, oprzyśgadz stawionych do inkwizycyi świadkow, o przysądzenie na Ur. Tadeuszu Jarzkowskim z roku 1807 7bra 3 po rok 1810 9bra 18 zalegających na rzecz Hercykowiczow zł. pol. 10,361 i czer. zł. 100 z łaż po zł. 2, oraz z procentami z manifestu r. 1816 mar. 30 w aktach Grodzkich Wileń. zಾನisionego r. s. 3000, na Ur. Antonim Wańkowiczu za 2 kamieni cukru zł. 320 z procentami, a to wszystko na rzecz masy etiam pod niestanność z zapisaniem dla wszystkich niejawiących się z dowodami, wedle praw i zapadłych dekretow, wieczney ammissyi, z jakowey o wydzielenie żalcey przed wszystkiemi kredytorami i pretensorami r. s. 600 z procentami od r. 1809 zalegającemi oraz expensami prawnymi, jakie podług rejestru oprzyśgadz mającego się wyszczególnione będą, o oddanie osób winnych na prawny wyrodek, o pokaranie obzał. za sprzeciwieństwo wyrokiem w niezłożeniu oryginalnych papierow i ruchomych własności, tradycyami i drogą spadku pa Hercyku Neflelu Zaku objętych, o nakazanie przy przypadnieniu sprawy złożyć one sub ammissione rei, o zawarowanie act v. tam loci standi solutione, o porękę po nieokazujących osiadłości odpowiedniej z oddaniem osob pod nayściślejszą straż do oczewistego Dekretu, oraz o to co w sprawie proszonym będzie S. M. Z.

1822 xbra 13 dnia wożny niżej podpisany zaświadcza, iż takowego pozwu kopia dla trzykrotnego umieszczenia do Kuryera Lit. podałem, i rozprawę sub ammissione rei w Mag. Wileń. ostatecznie ogłosiłem.

Stanisław Parymonowski wożny Ptu Wileń.

1822 xbra 15 dnia wolno do Kuryera Lit. zamieścić.

Marcin Straus R. M. W.

2. Niżej podpisany z wielu miar zawiedziony przez opisy i ureczenia WJPana Wincentego Święcickiego Tyturalnego Sowiennika, biorę przed się ostrzedz Publiczność, iż gdziekolwiek i przez kogokolwiek był pomieniony Jagomość do Sądow pozwany, wszędzie dopuścił się konwikcyi ultymarney, i jako prawu nieposłuszny, dekretami okryty, wyzuł się podług praw krajowych z wszelkiej cywilnym życia wiary; ostateczna konwikcyja w Sądzie Głównym Litewsko Wileńskim w roku 1822 9bra 16 zasła, naygruntowniejszym jest tego dowodem: aże może jeszcze zechce w zamarach podstępnych kogokolwiek, równie jak oświadczającego się, przy wybyciu majątku Hermaniszek w powiecie oszmiańskim położonego, wprowadzić w niewinne koszty i kłopoty przez nierzetelność tabelli swoich debitorow, przez okazywanie ewikcyi na majątku w gubernii mińskiej w powiecie borysowskim położonym i ciężarami nad wartość przywołanym, lub inne jakie przemysły nie luszne go korzysztania wyobrażać, szczególnie więtego obgu na złotych pol. 40,000 ex re nabycia folwarku Hermaniszek i Starosieliszczyny wydanego, gdyby sposobem frymarcznym w obce ręce niewypuszczał, ani przelał i onego nikt ani w części ani w całości nie nabywał. przeto iżby w tej mierze Stanowna Publiczność zwodzoną nie była; owszem wiedziała o tym: iż jego po różnych jurydykcyach niestanność a ostatecznie w Sądzie Głównym Litewsko Wileńskim 2go Departamentu w czasie dekretu wyżej cytowanego do mierzone prawu nieposłuszeństwo, są to zagrody do nieczynienia z tym obywatelem żadnych postanowień i układow; bo one choćby nastąpiły, pewnie uwaść muszą: więc na fundamencie wyroku Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego czyniąc ostrzeżenie, ratem oświadczam: iż tenże Sąd Główny Litewsko Wileński na wszelkie do majątku Hermaniszek stosunki pretensyjne jedną tylko jurydykcyą, to jest Ziemstwo powiatu oszmiańskiego naznaczył, wstrzymując skutki choćby nastąpiły po innych jurydykcyach wyrokow, i zabraniając wszelkim jurydykcyom gdzieindziej, jak tylko w Sądzie Ziemskim oszmiańskim prawem czynienia. Takowe oświadczenie, stosownie do warunkow dekretu Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu do awizacyi trzykrotney Gazet Kuryera Litewskiego podając, jako aktor podpisuję Jan Laskowicz Szambelan b. dworu Polskiego.

Roku 1822 miesiąca nowembra 28 dnia, przed aktami Ziemskimi powiatu oszmiańskiego, stawając osobicie WJPan Jan Laskowicz Szambelan b. dworu polskiego, takowe oświadczenie do wpisania w protokół potoczny processowy podał.

Przyjąłem i że jest w akta wpisane świadczę Justyn Spiecholski Regent Ziemski Ptu Oszmiańskiego.

Takowe oświadczenie że wolno umieścić do Kuryera Litewskiego poświadczam. Józef Bukaty Sędzia Ziemski powiatu oszmiańskiego.

3. Chociaż Opieka Szlachecka powiatu wileńskiego po wielu ogłoszeniach od lat czterech w rozmaitych datach w Gazecie Kuryera Litewskiego umieszczanych, wzywała successorow zeszyłego z tego świata w mieście Wileń Kapitana b. woysk polskich Jedlińskiego, aby z dostatecznym przekonaniem jawili się w kancelaryi Opieki dla odebrania pozostałego po nim funduszu; jednak gdy dotąd żadney nieotrzymała wiadomości, stosując się do postanowienia Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu, ogłoszenie w tym przedmiocie po raz ostatni ponawia, i ostrzega wszystkie interesowane osoby, a szczególnie successorów, jeżeli przed dniem 1 maja roku następnego 1823 nie zgłoszą się, Opieka zmuszoną będzie rozporządzić funduszem Kapitana Jedlińskiego stosownie do prawa. Roku 1822 grudnia 11 dnia (podpisano) Prezes Opieki Marszałek Wileński Ignacy Balański.

Za zgodność: Sekretarz Szlachecki P. W. Z Siemaszko.